

Transportytelser i Norge 1946–2023

TØI rapport 2060/2024 • Forfatter: Bjørg L. Flotve • Oslo 2024 • 44 sider

Økningen i persontransportarbeidet fra 2022 til 2023 er beregnet til 2,5 prosent. Persontrafikkarbeidet på bane og sjø økte relativt mest, med henholdsvis 13,8 og 11,4 prosent, mens med fly økte med 3,7 prosent. Persontransportarbeidet på veg økte relativt minst, med 1,6 prosent. Godstransportarbeidet innenlands medregnet kabotasje økte med 0,6 prosent fra 2022 til 2023. Det var en vekst på 2,9 prosent i godstransport på sjø, mens banegodstransport hadde en nedgang på 9,4 prosent. Godstransport på veg var i 2023 om lag som i 2022, med 0,2 prosent nedgang. Eksklusive kabotasje gikk godstransportarbeidet opp med 0,4 prosent fra 2022 til 2023

Hovedtrekk

Foreløpige tall fra nasjonalregnskapet viser at bruttonasjonalproduktet (BNP) hadde en vekst på 0,5 prosent i 2023, etter en økning på 3,0 prosent året før. Privat konsum i husholdningene ble redusert med 0,9 prosent i 2023, mens privat konsum til transport ble redusert med 9,0 prosent. Det vil si at det var en mye sterkere reduksjon i konsum til transport enn i privat konsum ellers i 2023.

Økningen i utført persontransportarbeid¹ er beregnet til 2,5 prosent fra 2022 til 2023, sammenliknet med en økning på 9,5 prosent året før. Utført persontransport i årene 2020-2022 var imidlertid sterkt preget av korona-pandemien, med mobilitetsbegrensende tiltak. I 2023 er persontransportarbeidet kommet opp på nivå med 2018, og er kun marginalt lavere enn førkoronaåret 2019 (-0,3 prosent). Transportarbeidet med kollektive transportmidler økte med 10,1 prosent fra 2022 til 2023, men sammenliknet med 2019 var transportarbeidet med kollektive transportmidler fortsatt 8,2 prosent lavere i 2023. Det var spesielt persontransportarbeidet på bane, sjø og fly som økte fra 2022 til 2023, med henholdsvis 13,8 (bane), 11,4 (sjø) og 3,7 (fly) prosent. Personbiltransporten økte med kun 1,2 prosent fra 2022 til 2023, men denne transportformen ble også minst påvirket av koronarestriksjonene.

Vegtransport sto i 2023 for i overkant av 85 prosent av persontransportarbeidet, bane hadde i underkant av 6 prosent, fly 7 prosent, og sjø i underkant av to prosent. Koronarestriksjonene førte i årene 2020-2021 til en vridning av andelen fra sjø, bane og luft til vei, og transport-

¹ Bare medregnet transport på norske transportmidler med passasjerer som har både på- og avstigning i Norge.

arbeidet med personbil tok en større andel av transportarbeidet. I 2023 ser vi at markedsandelene er på vei tilbake til der de var før koronapandemien.

Den innenlandske godstransporten gikk noe opp fra 2022 til 2023. Regnet i tonnkilometer var samlet økning for alle transportformer på 0,6 prosent, medregnet kabotasje², etter en økning på 7,2 og 6,4 prosent årene før. Etter flere år med høy vekst i godstransport på bane, ble bane-transporten redusert med over 9 prosent fra 2022 til 2023. Transport sjøveien økte imidlertid med rundt 3 prosent. Godstransport på vei var om lag som året før, med en marginal reduksjon på 0,2 prosent fra 2022 til 2023. Godstransport med fly svinger kraftig fra år til år, og gikk opp 80 prosent fra 2022 til 2023, men i mengde er godstransport med fly fortsatt marginale størrelser. Godstransportarbeidet estimert eksklusiv kabotasje gikk opp med 0,4 prosent fra 2022 til 2023, sammenliknet med en økning på 4,6 prosent året før.

Ifølge Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks var gjennomsnittlig prisvekst 5,5 prosent i 2023, mens prisveksten i transportsektoren 7,1 prosent. Dette er noe lavere enn prisveksten var i 2022, men bortsett fra 2022 er fortsatt både den generelle prisveksten og prisveksten for transportsektoren høyere enn alle andre år siden slutten av 1980-tallet. I 2023 var det en sterk vekst i prisene på reservedeler, biler og vedlikehold som drev prisene opp, mens prisene innen drivstoff og smøremidler gikk noe ned, etter en sterk økning i disse prisene året før.

I kollektivtransporten fortsetter en kraftig vekst i prisene for flyreiser, med 38,2 prosent i 2023, etter en økning på 20,9 prosent året før. Redusert konkurranse kan ha bidratt til å øke prisene i fly-markedet, i tillegg til kostbar euro og oppskalerings-problemer i etterkant av koronapandemien. For jernbane, trikk og forstadsbane økte prisene i 2023, men med mindre enn konsumprisindeksen. Prisene innen båttrafikken ble redusert, men reduksjonen var mindre enn årene før, og det meste av prisreduksjonen i båttrafikken etter regjeringens politikk med sterkt reduserte ferjetakster på enkelte strekninger synes sånn sett å i hovedsak ha blitt tatt ut.

Persontransport med bil

Det var registrert i underkant av 3,5 millioner biler i Norge ved utgangen av 2023. Antall biler ble redusert med 29 000, som er en reduksjon på 0,8 prosent fra året før. Etter 1950 er det kun to tidligere år bilparken har blitt redusert. Det var i 1973 (i forbindelse med oljekrisen) og 1989 (bankkrisen).

Av bilene var 2,88 millioner personbiler, 509 900 varebiler, 67 400 lastebiler og 14 600 busser. Blant personbilene ble det 90 000 flere elbiler. Ved utgangen av 2023 var det dermed 689 200 elbiler på veiene, noe som utgjorde i overkant av 20 prosent av hele personbilbestanden.

Trafikken på vegene økte med 0,8 prosent fra 2022 til 2023. Det var vekst i drosjekjøring og rutebiler med hhv. rundt 8 og 6 prosent, mens kjøring med mopeder/motorsykler ble redusert med nesten 9 prosent fra 2022 til 2023. Trafikken med utleiebiler (inklusive leasingbiler) ble redusert med nesten 2 prosent. Det er første gang på mange år at trafikken med utleiebiler har blitt redusert

Det var 3 359 registrerte veitrafikkulykker med personskade i 2023, en nedgang på nesten 5 prosent i forhold til året før. Det ble skadd 2 456 personer i veitrafikken i 2023, som var 229 personer færre enn året før. Antall drepte var 110 personer, som er høyere enn i 2020 og 2021, men som er om lag på nivå med de tre siste årene før koronapandemien.

² Kabotasje omfatter gods på utenlandske transportmidler hvor godset er både lastet og losset i Norge.

Kollektivtransporten

I 2023 ble det foretatt 439 millioner bussreiser, en økning på 52 millioner bussreiser i forhold til året før, eller 13 prosent. Transportarbeidet med buss gikk opp med 518 millioner personkilometer fra 2022 til 2023, en økning på 16 prosent.

Trafikken med trikk i Oslo var på 48 millioner reiser i 2023, en økning på 14 prosent fra året før. Trafikken med forstadsbanene (T-banen) i Oslo gikk opp 10 millioner reiser, til 111 millioner reiser i 2023, mens Bybanen i Bergen fraktet 24,2 millioner passasjerer i 2023, en økning på 5,1 millioner passasjerer sammenliknet med 2022. I alt ble det foretatt om lag 185 millioner reiser med trikk og forstadsbaner i 2023, mot 162 millioner reiser i 2022. Det ga en økning i denne typer reiser med 14 prosent.

Året 2023 ble det foretatt 78 millioner reiser innenlands med tog. Det var 12 millioner flere enn i året før, noe som utgjør en økning i antall reiser på 12 prosent. Det var 49 millioner passasjerer med bilferge og annen rutefart innenlands i 2023, en oppgang på nesten 5 prosent sammenliknet med året før. Persontransportarbeidet på sjø har de siste årene økt mer enn økningen i antall passasjerer. I 2023 var persontransportarbeidet på sjø 1 279 millioner passasjerkilometer, mot 1 148 millioner året før, noe som utgjør en oppgang på 11 prosent.

Det ble foretatt 12,3 millioner flyreiser innenlands i 2023, da medregnet reiser mellom lufthavner i Norge som en del av en utenlandsreise. Det var en økning med 400 000 flyreiser fra 2022. Flyreiser innenlands som er del av en utenlandsreise økte med 500 000, som er en økning på 23 prosent sammenliknet med året før. Rene innenriksreiser, det vil si at man trekker fra reiser innenriks som er del av en utenlandsreise, ble redusert med 100 tusen (1 prosent).

Reiser til og fra utlandet

I 2023 ble det registrert 21,6 millioner flyreiser til og fra Norge, som var en økning på 3,1 millioner reiser (17 prosent) sammenliknet med året før. Fergetrafikken til og fra utlandet var på nesten 5,5 millioner reiser i 2023, en nedgang på 2 prosent sammenliknet med året før. Antall reisende med tog over grensen økte med over 50 prosent fra 2022 til 2023, og representerte nesten 461 000 reiser i 2023. Antall reiser over grensen med alle tre reisemåtene var fortsatt noe lavere enn i de siste årene før koronapandemien.

Godstransporten innenlands

Fra 2022 til 2023 gikk den innenlandske godstransporten noe opp, regnet i tonnkilometer. Økningen samlet for alle transportformer var på 0,6 prosent, medregnet kabotasje, etter en oppgang på 7,2 prosent året før. Etter flere år med høy vekst i godstransport på bane, ble banetransporten redusert med over 9 prosent fra 2022 til 2023. Transport sjøveien ble derimot økt med rundt 3 prosent. Godstransport på vei var om lag som året før, med en marginal reduksjon på 0,2 prosent fra 2022 til 2023. Godstransport med fly svinger kraftig fra år til år, og gikk opp 80 prosent fra 2022 til 2023, men denne transportformen utgjør dog en marginal andel av godstransportarbeidet.

Markedsandelene i godstransportarbeidet er relativt stabile, men sjøtransport øker noe på bekostning av de andre transportformene. I 2023 var sjøandelen på 42,2 prosent, baneandelen på 4,6 og veiandelen på 53,2 prosent av det samlede transportarbeidet.

Godstransportarbeidet eksklusive kabotasje økte med 0,4 prosent fra 2022 til 2023, etter en økning på 4,6 prosent fra 2021 til 2022. Banetransporten og sjøtransporten ble redusert med

hhv 9,1 og 1,7 prosent, mens vegtransporten og lufttransporten økte med hhv. 1,5 og 79,8 prosent fra 2022 til 2023.

Samlede godstransporter på veg på norsk område ble redusert med nesten 3 milliarder tonnkilometer fra 2022 til 2023. Dette inkluderer også den delen av godstransportarbeidet i utenrikshandelen som foregår på norsk område.

Godstransporten til og fra Norge

Importert varemengde til Norge var 37,1 millioner tonn i 2023, en reduksjon på 2,1 millioner tonn, eller 5,2 prosent, fra 2022. Eksportert varemengde fra fastlandet var 57,5 millioner tonn i 2023, noe som representerer en nedgang på 3,1 millioner tonn fra 2022, det vil si en reduksjon på 5,1 prosent. Skip er fortsatt den dominerende transportformen i utenrikshandelen. I 2023 gikk 84 prosent av denne godsmengden med skip, mens 13 prosent gikk på veg, og 3 prosent på bane.